

Bestuursopdracht Verkenning Regiorotonde Steenderen e.o.

Versie 3.1

Bestuurlijk opdrachtgever	Wilko Pelgrom
Ambtelijk opdrachtgever	[REDACTED]
Ambtelijk opdrachtnemer	[REDACTED]
Looptijd	t/m Q1 2024
Opdracht	Het organiseren en begeleiden van een gezamenlijke verkenning (met mede-overheden, Liander, betrokken bedrijven en andere stakeholders) naar de haalbaarheid en wenselijkheid van Raamwerk, regiorotondes en onderliggende deelprojecten uit de Visie Regiorotondes.
Waarom	
Context	 Visie Regiorotonde Steenderen e.o. (bijlage)
Doel	Primair: Leveringszekerheid / mitigeren netcongestie Secundair: Meekoppelkansen op thema's droogte, piekbelasters, woningbouw en nieuwe economische dragers. Steenderen en omstreken vergroot haar weerbaarheid met een lokaal energiesysteem / regiorotonde, en creëert daarmee bovendien een vliegende start voor integrale gebiedsontwikkeling met maatschappelijke return
Urgentie	Leveringszekerheid is in toenemende mate risicofactor voor bestaande bedrijven en initiatieven. Netcongestie dreigt gebiedsontwikkeling te blokkeren. Zie memo urgentie.
Momentum	Zich sluitende windows of opportunity: ■ Massa en diversiteit nodig voor regiorotonde ■ Bestaande bedrijven & boeren gedwongen tot versnelde procesinnovatie ■ Lokale koppelkansen vanaf start opnemen in businesscase

	Momentum voor benutten koppelkansen: ruimtelijke puzzel in beweging krijgen
Beoogd resultaat	Eind Q1: Een gezamenlijk en gedragen beeld over de haalbaarheid en wenselijkheid van de Regiorotonde Steenderen e.o.; overeenstemming op hoofdlijnen in de Stuurgroep over het aangaan van een Samenwerkingsovereenkomst (inclusief cofinanciering) Eind Q2: Besluitvorming over Samenwerkingsovereenkomst (inclusief cofinanciering) tussen gebiedspartners afgerond; oprichting projectorganisatie voorbereid. (NB. binnen deelprojecten kan tempo hoger liggen)
Meekoppelkansen	De vorming van een regiorotonde conform onze visie biedt de kans om meervoudige opgaven in Steenderen integraal aan te pakken ■ Aanpak droogteproblematiek door infiltratie en retentie ■ Lokaal perspectief voor agrariërs: centrale vergister met kunstmestfabriek ■ Lokaal perspectief voor bedrijven, woningbouw, energie-initiatieven (zon, wind en vergisting): aansluitcapaciteit en leveringszekerheid door lokaal energiesysteem Proeftuin voor (rolneming)samenwerkende overheden in gebiedsgerichte aanpak
Hoe	
Perspectief gemeentelijke betrokkenheid	Gemeente Bronckhorst neemt, met het oog op de publieke belangen, het initiatief om samen met gebiedspartners een verkenning te doen naar wenselijkheid en haalbaarheid van Raamwerk, regiorotondes en onderliggende deelprojecten uit deze visie. In vervolgfases en binnen deeltrajecten wordt rolneming en bijdrage van de gemeente telkens opnieuw bepaald. Zodra projecten zijn uitgevoerd treedt de overheid terug in zijn reguliere normerende rol. Uitzondering hierop vormt het raamwerk van afspraken; hier blijft een responsieve en verbindende rol voor de overheid weggelegd omwille van het bewaken van de publieke belangen.
Samenhang met andere trajecten en beleidslijnen	■ Coalitieakkoord ■ Routekaart gemeente Bronckhorst ■ TownDeal ■ Intentieovereenkomsten ■ Regioarrangement Achterhoek ■ Visie 8RHK2030 ■ Aanpak Droogte Achterhoek & Liemers ■ Elke Druppel Telt ■ Ruimtelijke puzzel
Werkwijze	Omdat bedrijven niet kunnen wachten met hun investeringen in energietransitie moet er in zeer korte tijd (3 maanden) duidelijk worden in hoeverre de vorming van een Regiorotonde (en het lokaal uitwisselen van nutriënten, energie en water) haalbaar en wenselijk is. De verkenningfase wordt daarom op 12 januari afgetrapt met een gezamenlijke bijeenkomst. De verkenning wordt verder in overleg met de gebiedspartners vormgegeven. Voorstellen hiervoor zijn in voorbereiding.

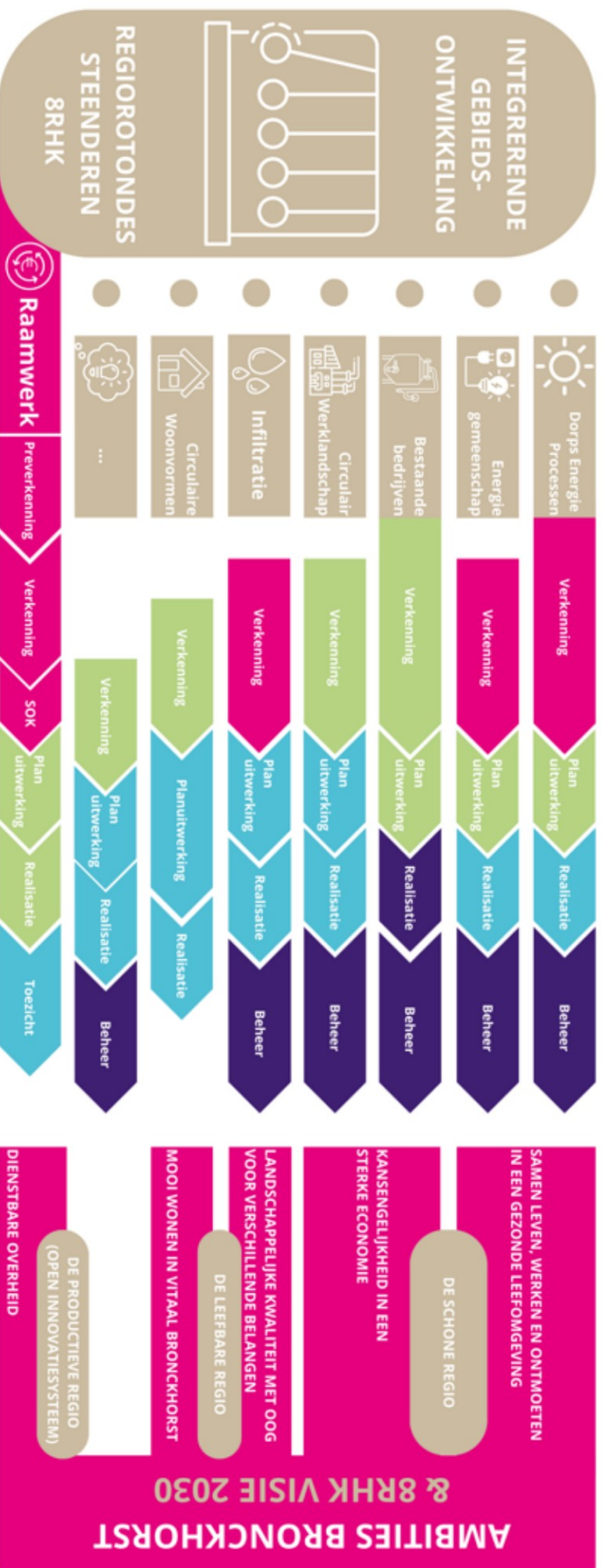
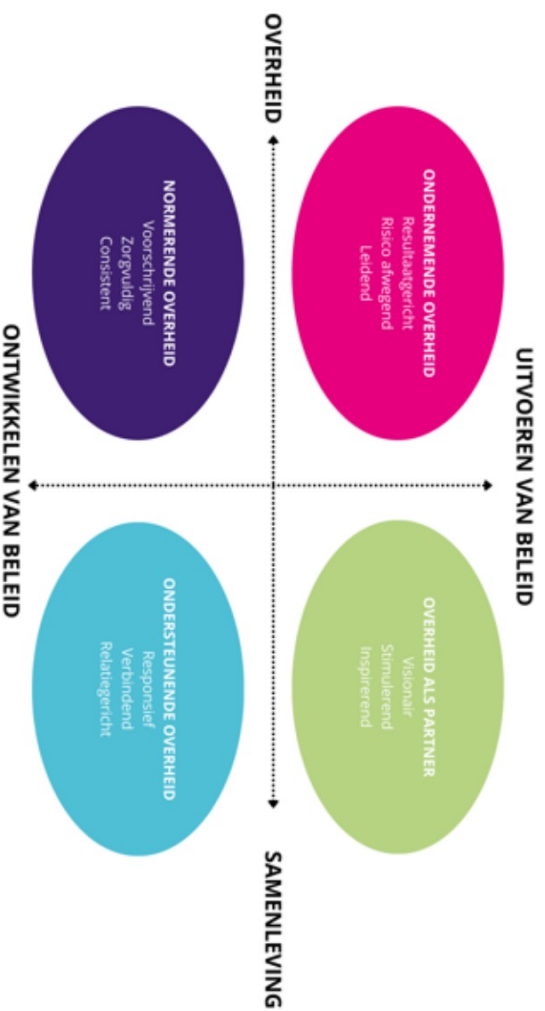
	Qua structuur willen we werken met een Stuurgroep waarin alle gebiedspartners vertegenwoordigd zijn, en Werkgroepen per deelproject / thema. Stuurgroep en werkgroepen worden ondersteund door een ambtelijk kernteam vanuit Gemeente Bronckhorst, aangevuld met expertise vanuit mede-overheden. Op basis van de resultaten van deze verkenning zullen de bestuurders van de genoemde projectpartners aan het eind van de verkenning in gezamenlijkheid beoordelen of zij een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) willen aangaan.
Wat	
Scope Verkenningfase:	In de verkenningfase worden de volgende aspecten onderzocht: ■ Raamwerk: procesorganisatie, benodigde infrastructuur, afspraken over o.a. maatschappelijke return ■ Onderliggende technische, operationele, financiële, juridische en maatschappelijke aspecten inclusief interne afhankelijkheden en risico's ■ De scope, incl. beleidsruimte voor scopeverbreding t.b.v. interne verdien capaciteit ■ Partnering, funding & businesscase ■ Participatie en cocreatie ■ Plan van Aanpak (ambities, rollen en verantwoordelijkheden, proces, planning) ■ Deelprojecten: gezamenlijke visie op Wat, Wie, Wanneer, Waarmee?
Gebiedsafbakening	De opportuniteit ontstaat in Steenderen, vanuit de Dorpsenergieprocessen en de plannen voor procesinnovatie van bestaande bedrijven. In eerste instantie wordt gestreefd naar een integrale gebiedsontwikkeling voor het grondgebied van de gemeente Bronckhorst. Dit wel met de nadrukkelijke intentie om dit op termijn te exporteren / verbreden naar de regio (West-)Achterhoek.
Gebiedspartners	■ Aviko ■ Waterstromen ■ De Covik ■ Bren energy ■ Waterschap, ■ Liander, ■ de provincie Gelderland ■ de Gelderse Energy Board, ■ Ontwikkelingsmaatschappij Oost NL ■ De inmiddels via de Towndeal aangehaakte ministeries (BZK, LNV en EZK) ■ Inwoners (o.a. via DorpsenEnergieProcessen)
Kaders	
Financiële aspecten	In aanvulling op door overheidspartners aangeboden expertise schatten wij in dat voor deze verkenningfase nodig is: NTB in overleg met financiën

	Dekking uit CDOKE gelden
Randvoorwaarden	■ Commitment van gebiedspartners (m.n. bedrijven, Liander, Waterschap, departementen vanuit Towndeal) ■ Experimenteerruimte t.a.v. wet- en regelgeving, o.a. vrijstelling energiebelasting bij intern salderen, RAV erkenning voor individuele boeren (zodat de geleverde mest tot vermindering van uitstoot leidt), inzetbaarheid digestaat ■ Additionele expertise vanuit overheidspartners
Risicos en beheersmaatregelen	■ <u>Tempoverschil c.q. onvoldoende commitment bij bedrijven</u> Zonder massa geen verdienmodel voor de regiorotonde. Op basis van verkennende gesprekken lijken bedrijven bereid hun lopende innovatieprocessen te temporiseren ter wille van deze verkenning. Primair is het zaak hier oog voor te houden; het proces en tempo van overheidspartners moeten hier op worden afgestemd. ■ <u>Geen commitment / budget voor Q2</u> CDOKE gelden zijn afdoende om externe uren te dekken gedurende Q1. Naar verwachting is er pas tegen het eind van Q1 duidelijkheid over cofinanciering door mede-overheden. Als er eind Q1 geen commitment / budget is, loopt voortzetting van het project gevaar. Inmiddels zijn onze overheidspartners zich hiervan bewust; vanuit de TownDeal wordt gepoogd om eind februari een voorschot op toekomstige subsidies voor deelprojecten (inclusief overhead voor verkenning en raamwerk) te bieden. ■ <u>Haalbaarheid en wenselijkheid niet aangetoond</u> Een Regiorotonde is de meest kansrijke optie voor leveringszekerheid en energietransitie. Mocht aan het eind van de verkenning blijken dat deze Regiorotonde niet haalbaar is, dan betekent dat dat er minder (CDOKE)middelen meer zijn om andere (minder kansrijke) alternatieven te onderzoeken. ■ <u>Samenhang tussen deelprojecten</u> In de basis is er interne verdien capaciteit; de vraag is of afspraken gemaakt kunnen worden over maatschappelijke aanwending daarvan. Ook in operationeel opzicht zijn er barrières te slechten. Het doorlopen van een gezamenlijk proces moet hieraan bijdragen. ■ <u>Wet- en regelgeving</u> Bestaande fiscale en milieuregels belemmeren de interne verdien capaciteit. Via TownDeal en eigen lobby zullen we het Rijk (experimenteer)ruimte vragen. ■ <u>Politiek-maatschappelijk draagvlak</u> Is mede afhankelijk van plaatsing in context (netcapaciteit, gebiedsopgaven). Communicatie in voorbereiding.
Raadsinformatievoorziening.	Via een actieve informatievoorziening wordt de raad op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen. Verkend wordt op welke wijze de raad in de toekomst het beste kan worden geïnformeerd en betrokken.
Communicatie	Communicatie is in voorbereiding en dient te worden afgestemd met de beoogd partners.

Vervolg

Na iedere fase volgt een go / no go beslissing waarbij de betrokken partijen besluiten of, en zo ja hoe, met welke bijdrage en in welke rol zij verder willen met deze ontwikkeling. Schematisch ziet het vervolgproces er als volgt uit:

BIJLAGE 1 Opgavenmatrix

Opgave	Omschrijving	Impact	Oplossing	Randvoorwaarden / interne afhankelijkheden	Betrokken partijen	Nodig
Leveringszekerheid	Netcongestie: het hoogspanningsnet loopt vol	Belemmert aansluiting van bestaande en nieuwe woningen en bedrijven	Integraal programmeren	Raamwerk en beleidsruimte	Liander Provincie Gemeente	Ambitie en prioritering (nieuw beleid) Raamwerk: afspraken
			Regio Rotonde tbv balanceren*	Energiebelasting bemoeilijkt businesscase	Rijksoverheid (EZK, Fin)	Fiscale uitzondering (experimenteerruimte / pilot)
				Massa en diversiteit	Liander Provincie Gemeente Leveranciers	Conversie en opslagcapaciteit
					Digitaal Platform	Liander BREN Energy
	Energietransitie: van fossiel naar duurzaam	Electrificatie processen	Meer opwekcapaciteit*	Private initiatieven	DorpsEnergie Proces	Vergunning (gemeente)
			Flexibiliteit	Conversie & Opslag	De Covik	Capex subsidie / voorfinanciering
				Digitaal platform		Locatie
MEEKOPPELKANSEN						
Perspectief voor de Agrarische sector	Stikstof- en methaanuitstoot moet drastisch omlaag	In Achterhoek / Bronckhorst dreigt sanering piekbelasters	Centrale mest- en groenvergisting met kunstmestfabriek*	Massa & Vergunning	De Covik Individuele boeren	Contractering Planuitwerking RAV erkenning voor individuele boeren
				Businesscase digestaat	Rijksoverheid De Covik	Wetswijziging digestaat
Ecologie / Droogte	Toenemend watertekort in ondergrond	Natuurschade door onttrekking proceswater (en klimaatextremen)	Sluiten waterketen door (re-) infiltratie proceswater of hergebruik	Infiltratie/retentie bekken ca 5 ha + leidingwerk (kosten NTB)	Aviko / Cosun Waterstromen	Bereidheid proces aan te passen
					Waterschap / Provincie	Subsidie Capex
Vitale dorpen / inwoners	Netcongestie bemoeilijkt woningbouw	Druk op huizenmarkt en bevolking krimpt; voorzieningen onder druk	Woningbouw	Regio Rotonde: door intern balanceren geen netcapaciteit nodig voor woningbouw		
	Huishoudens-verdunning			Woningbouwlocaties / grondposities	Particuliere ontwikkelaars	Beleidsruimte
Nieuwe economische dragers	Bedrijfsontwikkeling bemoeilijkt door netcongestie	Bedrijven op slot Geen perspectief stoppende boeren	Opwekcapaciteit / Regiorotonde: door intern balanceren geen netcapaciteit nodig voor nieuwe bedrijven			
	Circulaire economie	Vraagt nieuwe locaties en verdienmodellen	Circulair Bedrijventerrein*	Gemeente / Regio / Provincie	Beleidsruimte (RPW)	
					Kaders gronduitgifte	
					Particuliere initiatiefnemers	

NB Blauwe oplossingsrichtingen kennen een positieve *interne* verdien capaciteit voor de integrale gebiedsontwikkeling